


# МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ  
«Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж  
Полтавського державного аграрного університету»

Циклова комісія обліково-фінансових дисциплін

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Заступник директора  
з навчальної роботи

 Т. КОНКІНА  
«01» 09 2025 року

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Податкова система

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

2025 – 2026 навчальний рік

**Освітньо-професійна програма:** освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підготовки фахового молодшого бакалавра  
*галузі знань* 07 Управління та адміністрування  
*спеціальності* 076 Підприємництво та торгівля  
Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу  
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.


**Мова навчання:** українська

**Розробник:** Тихоненко Наталія Іванівна, викладач обліково-фінансових дисциплін, категорія «спеціаліст»  
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

Протокол № 2 від «01» вересня 2025 року

Голова циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

  
(підпис)

Наталія СЛЄЩОВА  
(власне ім'я та прізвище)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальності, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	<p style="text-align: center;"><b>Галузь знань</b> <b><u>07 Управління та адміністрування</u></b> (шифр і назва)</p> <p><b>Спеціальність (професійне спрямування):</b> 076 Підприємництво та торгівля</p>	Вибірковий освітній компонент
Модулів – 4		<b>Рік підготовки</b>
		3-й на основі БСО, 2-й на основі ПЗСО
		<b>Семестр</b>
Загальна кількість годин – 90	<p style="text-align: center;"><b>Освітньо-професійний ступінь:</b> фаховий молодший бакалавр</p>	<b>Лекції</b>
		32 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійна роботи студентів – 2 год.		<b>Практичні</b>
		28 год.
		<b>Самостійна робота</b>
		30 год.
	<b>Засоби оцінювання:</b> залік	

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%) для денної форми навчання – 66,7 : 33,3

## **2. Мета навчальної дисципліни та результати навчання**

**Мета навчальної дисципліни** «Податкова система» - формування системи основ податкової системи та здійснення податкової політики України; загальної теорії оподаткування; термінології оподаткування; класифікації податків, а також основні принципи побудови систем оподаткування; види прямих і непрямих податків, ресурсних платежів, місцевих податків і зборів.

**Завдання** навчальної дисципліни «Податкова система» - засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

**Предметом** навчальної дисципліни «Податкова система» є: діюча система оподаткування в Україні, особливості податкової політики держави та суб'єктів господарювання; податки, збори, інші обов'язкові платежі з юридичних і фізичних осіб та особливості їх сплати до бюджетів згідно законодавства України.

**Передумовою вивчення** навчальної дисципліни «Податкова система» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

### **знати:**

- історичні передумови виникнення податків та концепції оподаткування;
- сутність податків та зборів, податкової системи та податкової політики;
- терміни, що вживаються при оподаткуванні;
- види податків та зборів, які діють в Україні;
- законодавче забезпечення оподаткування;
- механізм нарахування та сплати податків і зборів;
- форми податкової звітності та порядок їх складання;
- порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів, що здійснюються, як фізичними, так і юридичними особами;

### **уміти:**

- використовувати нормативно-законодавчі документи;
- визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;
- складати форми податкової звітності;
- оцінювати специфіку адміністрування загальнодержавних та місцевих податків і зборів; обирати легальні способи мінімізації податкових платежів;
- виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;
- аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

**Міждисциплінарні зв'язки:** дисципліна «Податкова система» є вибіркоким компонентом за вибором здобувача освіти підготовки фахових молодших бакалаврів. Знання набуті при вивченні дисципліни застосовуються під час вивчення дисциплін, «Фінансовий облік», «Ринкові дослідження».

**Перелік і сутність сформованих компетентностей та результатів навчання:**

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі підприємницької, торговельної та біржової діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують концепції організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур та може характеризуватися певною 7 невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 7. Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.
Результати навчання (РН)	РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності із професійною метою. РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності. РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й

	<p>телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.</p> <p>РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.</p> <p>РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності.</p>
--	---

### 3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	<p>Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді. Дотримується вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p>
4 (добре)	<p>Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.</p>

<b>3 (задовільно)</b>	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
<b>2 (незадовільно)</b>	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

## **4. Програма навчальної дисципліни**

### **Тема 1. Засади організації податкової системи України**

Історія виникнення податків.

Сутність податкової політики. Зміст та цілі податкової політики. Мета та завдання податкової політики. Основні принципи організації податкової політики.

Податкова система та принципи її побудови.

Сутність податків. Функції податків. Елементи податку. Види податкових ставок. Класифікація податків, її ознаки.

### **Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів**

Контролюючі органи та органи стягнення. Функції, права, обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Права і обов'язки платників податків.

Способи здійснення податкового контролю. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкові перевірки, їх види та порядок проведення.

Основні види порушень податкового законодавства та відповідальність платників.

### **Тема 3. Податок на додану вартість**

Сутність податку на додану вартість. Платники податку та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування і база оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Ставки ПДВ. Пільги щодо оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Податкова накладна. Електронне адміністрування ПДВ.

Звітні податкові періоди та строки сплати податку.

### **Тема 4. Акцизний податок**

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Платники акцизного податку, об'єкт і база оподаткування. Перелік підакцизних товарів, ставки податку. Пільги з акцизного податку. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на території

України, а також реалізованих суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозять на митну територію України. Особливості оподаткування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складання та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою акцизного податку.

### **Тема 5. Мито**

Мито як джерело доходів бюджету. Митна політика. Митні платежі. Види мита. Особливі види мита.

Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита. Митна вартість і методи її визначення.

Звільнення від оподаткування митом. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

Митні режими та їх види.

### **Тема 6. Податок на прибуток підприємств**

Економічна суть податку на прибуток підприємств та його роль у формуванні доходів бюджету України. Платники, об'єкт і база оподаткування.

Порядок визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Різниці, які виникають під час нарахування амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають під час формування резервів (забезпечень). Різниці, які виникають під час здійснення фінансових операцій.

Ставки податку. Звільнення від оподаткування. Порядок обчислення та строки сплати. Податкова звітність з податку на прибуток підприємств: порядок заповнення.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій.

### **Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування**

Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" зі змінами і доповненнями.

Величина ЄСВ. Максимальна сума ЄСВ. Платники та база нарахування. Звільнення від сплати єдиного внеску. Розрахунок сум єдиного внеску та терміни сплати. Строки та порядок подання обов'язкової звітності.

### **Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб**

Суть і призначення податку на доходи фізичних осіб. Платники податку, об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включають до місячного оподаткованого доходу. Податкова знижка.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати. Податкова соціальна пільга, її розміри та умови надання.

Ставки податку, порядок нарахування, утримання та сплати

(перерахування) податку до бюджету.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних з інших джерел.

Військовий збір.

Порядок оформлення, строки та способи подання декларації про майновий стан і доходи (податкові декларації).

## **Тема 9. Рентна плата**

Склад рентної плати.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України.

Рентна плата за спеціальне використання води.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Подання декларації і строки сплати рентної плати. Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням.

## **Тема 10. Спеціальні податкові режими**

Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

Порядок визначення доходів та їх склад для платників податку першої-третьої груп. Об'єкт і база оподаткування для платників податку четвертої групи.

Ставки єдиного податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку.

Ведення обліку і складання звітності суб'єктами спрощеної системи оподаткування. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

## **Тема 11. Податок на майно**

Склад податку на майно.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкт і база оподаткування. Станки, порядок обчислення та строки сплати податку.

Транспортний податок. Особливості сплати фізичними та юридичними особами - власниками легкових автомобілів.

Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

Плата за землю: платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки плати за землю. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Порядок обчислення та строки сплати. Орендна плата.

## **Тема 12. Інші податки та збори**

Екологічний податок. Платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, строки подання звітності та сплати екологічного податку.

## 5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	л	пр	сем.	с. р.	Усього
1	3	4	6	7	8
<b>Модуль 1</b>					
Тема 1. Засади організації податкової системи України	2			2	4
Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів	2			2	4
Тема 3. Податок на додану вартість	4	4		4	12
<b>Разом за модулем 1</b>	<b>8</b>	<b>4</b>		<b>8</b>	<b>20</b>
<b>Модуль 2</b>					
Тема 4. Акцизний податок	2	2		2	6
Тема 5. Мито	2			2	4
Тема 6. Податок на прибуток підприємств	4	4		4	12
<b>Разом за модулем 2</b>	<b>8</b>	<b>6</b>		<b>8</b>	<b>22</b>
<b>Модуль 3</b>					
Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2	2		2	6
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	4	6		4	14
<b>Разом за модулем 3</b>	<b>6</b>	<b>8</b>		<b>6</b>	<b>20</b>
<b>Модуль 4</b>					
Тема 9. Рентна плата	4	4		2	10
Тема 10. Спеціальні податкові режими	2	2		2	6
Тема 11. Податок на майно	2	2		2	6
Тема 12. Інші податки та збори	2	2		2	6
<b>Разом за модулем 4</b>	<b>10</b>	<b>10</b>		<b>8</b>	<b>28</b>
<b>Усього годин</b>	<b>32</b>	<b>28</b>		<b>30</b>	<b>90</b>

## 6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Податок на додану вартість.	4
2	Акцизний податок.	2
3	Податок на прибуток	4
4	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	2
5	Податок на доходи фізичних осіб.	6
6	Рентна плата.	4
7	Спеціальні податкові режими.	2
8	Податок на майно.	2
9	Інші податки та збори.	2
	<b>Разом</b>	<b>28</b>

## 7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Засади організації податкової системи України.	2
2.	Адміністрування податків, зборів, платежів.	2
3.	Податок на додану вартість.	4
4.	Акцизний податок.	2
5.	Мито.	2
6.	Податок на прибуток	4
7.	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	2
8.	Податок на доходи фізичних осіб.	4
9.	Рентна плата.	2
10.	Спеціальні податкові режими.	2
11.	Податок на майно.	2
12.	Інші податки та збори.	2
	<b>Разом</b>	<b>30</b>

## 8. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація
- Демонстрація
- Кейс-метод
- Вправи, практичні роботи
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

## 9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмовий контроль
- Практичний контроль
- Різномірні тестові завдання
- Індивідуальна співбесіда
- Модульний контроль

## 10. Методичне забезпечення

- Підручники та навчальні посібники;
- конспекти лекцій;
- методичні вказівки та рекомендації до виконання практичних робіт;
- тестові завдання;
- ситуаційні завдання (кейси);
- каталоги ресурсів.

## 11. Рекомендована література

### Базова

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

### Допоміжна

1. Гречко А.В. Податкова система: конспект лекцій. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 119 с.
2. Матвійчук Н.М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.
3. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Протопопова Н. А. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.
4. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
5. Сіренко Н. М., Полторак А. С., Боднар О. А. Податкова система: курс лекцій. Миколаїв, 2021. 153.
- 6.

## 12. Інформаційні ресурси

1. Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Журнал «Вісник податкової служби» URL: [www.visnuk.com.ua](http://www.visnuk.com.ua)
3. Електронний кабінет платника податків URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>
4. Журналу «Баланс» URL: <https://balance.ua/>
5. Журнал «Бухгалтерський журнал» URL: <https://i.factor.ua/ukr/>
7. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>

# МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Відокремлений структурний підрозділ  
«Лубенський фінансово-економічний фаховий коледж  
Полтавського державного аграрного університету»

Циклова комісія обліково-фінансових дисциплін

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Заступник директора

з навчальної роботи

 Т. КОНКІНА

«01» 09 2025 року

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Податкова система

галузь знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

2025 – 2026 навчальний рік

**Освітньо-професійна програма:** освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» підготовки фахового молодшого бакалавра  
*галузі знань* 07 Управління та адміністрування  
*спеціальності* 076 Підприємництво та торгівля  
Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу  
Протокол № 9 від 21 червня 2024 р.

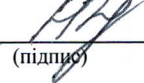
**Мова навчання:** українська

**Розробник:** Тихоненко Наталія Іванівна, викладач обліково-фінансових дисциплін, категорія «спеціаліст»  
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

Протокол № 2 від «01» вересня 2025 року

Голова циклової комісії обліково-фінансових дисциплін

  
(підпис)

Наталія СЛЄПЦОВА  
(власне ім'я та прізвище)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальності, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	<p style="text-align: center;"><b>Галузь знань</b> <b><u>07 Управління та адміністрування</u></b> (шифр і назва)</p> <p><b>Спеціальність (професійне спрямування):</b> 076 Підприємництво та торгівля</p>	Вибірковий освітній компонент
Модулів – 4		<b>Рік підготовки</b>
		3-й на основі БСО, 2-й на основі ПЗСО
		<b>Семестр</b>  1
Загальна кількість годин – 90	<p style="text-align: center;"><b>Освітньо-професійний ступінь:</b> фаховий молодший бакалавр</p>	<b>Лекції</b>
		32 год.
		<b>Практичні</b>
		28 год.
		<b>Самостійна робота</b>
		30 год.  <b>Засоби оцінювання:</b> залік
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійна роботи студентів – 2 год.		

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%) для денної форми навчання – 66,7 : 33,3

## **2. Мета навчальної дисципліни та результати навчання**

**Мета навчальної дисципліни** «Податкова система» - формування системи основ податкової системи та здійснення податкової політики України; загальної теорії оподаткування; термінології оподаткування; класифікації податків, а також основні принципи побудови систем оподаткування; види прямих і непрямих податків, ресурсних платежів, місцевих податків і зборів.

**Завдання** навчальної дисципліни «Податкова система» - засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

**Предметом** навчальної дисципліни «Податкова система» є: діюча система оподаткування в Україні, особливості податкової політики держави та суб'єктів господарювання; податки, збори, інші обов'язкові платежі з юридичних і фізичних осіб та особливості їх сплати до бюджетів згідно законодавства України.

**Передумовою вивчення** навчальної дисципліни «Податкова система» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

**знати:**

- історичні передумови виникнення податків та концепції оподаткування;
- сутність податків та зборів, податкової системи та податкової політики;
- терміни, що вживаються при оподаткуванні;
- види податків та зборів, які діють в Україні;
- законодавче забезпечення оподаткування;
- механізм нарахування та сплати податків і зборів;
- форми податкової звітності та порядок їх складання;
- порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів, що здійснюються, як фізичними, так і юридичними особами;

**уміти:**

- використовувати нормативно-законодавчі документи;
- визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;
- складати форми податкової звітності;
- оцінювати специфіку адміністрування загальнодержавних та місцевих податків і зборів; обирати легальні способи мінімізації податкових платежів;
- виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;
- аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

**Міждисциплінарні зв'язки:** дисципліна «Податкова система» є вибірковим компонентом за вибором здобувача освіти підготовки фахових молодших бакалаврів. Знання набуті при вивченні дисципліни застосовуються під час вивчення дисциплін, «Фінансовий облік», «Ринкові дослідження».

**Перелік і сутність сформованих компетентностей та результатів навчання:**

Назва компетентностей/результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності.</p> <p>СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, та торговельній діяльності.</p> <p>СК 8. Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.</p>
Результати навчання (РН)	<p>РН 2. Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій та торговельній діяльності із професійною метою.</p> <p>РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.</p> <p>РН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні й телекомунікаційні технології обміну та поширення професійно спрямованої інформації у сфері підприємницької та торговельної діяльності.</p> <p>РН 5. Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької та торговельної діяльності.</p> <p>РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати їх на практиці.</p> <p>РН 13. Застосовувати отримані навички з основ обліку,</p>

	<p>оподаткування і страхування у підприємницькій та торговельній діяльності.</p> <p>РН 17. Визначати основні показники діяльності підприємницьких та торговельних структур для забезпечення їх ефективності.</p>
--	--

### 3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання
<b>5 (відмінно)</b>	<p>Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді. Дотримується вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність.</p>
<b>4 (добре)</b>	<p>Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.</p>
<b>3 (задовільно)</b>	<p>Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.</p>
<b>2 (незадовільно)</b>	<p>Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.</p>

## **4. Програма навчальної дисципліни**

### **Тема 1. Засади організації податкової системи України**

Історія виникнення податків.

Сутність податкової політики. Зміст та цілі податкової політики. Мета та завдання податкової політики. Основні принципи організації податкової політики.

Податкова система та принципи її побудови.

Сутність податків. Функції податків. Елементи податку. Види податкових ставок. Класифікація податків, її ознаки.

### **Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів**

Контролюючі органи та органи стягнення. Функції, права, обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Права і обов'язки платників податків.

Способи здійснення податкового контролю. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкові перевірки, їх види та порядок проведення.

Основні види порушень податкового законодавства та відповідальність платників.

### **Тема 3. Податок на додану вартість**

Сутність податку на додану вартість. Платники податку та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування і база оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Ставки ПДВ. Пільги щодо оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Податкова накладна. Електронне адміністрування ПДВ.

Звітні податкові періоди та строки сплати податку.

### **Тема 4. Акцизний податок**

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Платники акцизного податку, об'єкт і база оподаткування. Перелік підакцизних товарів, ставки податку. Пільги з акцизного податку. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на території України, а також реалізованих суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозять на митну територію України. Особливості оподаткування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складання та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою акцизного податку.

### **Тема 5. Мито**

Мито як джерело доходів бюджету. Митна політика. Митні платежі. Види мита. Особливі види мита.

Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита. Митна вартість і методи її визначення.

Звільнення від оподаткування митом. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

Митні режими та їх види.

### **Тема 6. Податок на прибуток підприємств**

Економічна суть податку на прибуток підприємств та його роль у формуванні доходів бюджету України. Платники, об'єкт і база оподаткування.

Порядок визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Різниці, які виникають під час нарахування амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають під час формування резервів (забезпечень). Різниці, які виникають під час здійснення фінансових операцій.

Ставки податку. Звільнення від оподаткування. Порядок обчислення та строки сплати. Податкова звітність з податку на прибуток підприємств: порядок заповнення.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій.

### **Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування**

Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” зі змінами і доповненнями.

Величина ЄСВ. Максимальна сума ЄСВ. Платники та база нарахування. Звільнення від сплати єдиного внеску. Розрахунок сум єдиного внеску та терміни сплати. Строки та порядок подання обов'язкової звітності.

### **Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб**

Суть і призначення податку на доходи фізичних осіб. Платники податку, об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включають до місячного оподаткованого доходу. Податкова знижка.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати. Податкова соціальна пільга, її розміри та умови надання.

Ставки податку, порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних з інших джерел.

Військовий збір.

Порядок оформлення, строки та способи подання декларації про майновий стан і доходи (податкові декларації).

### **Тема 9. Рентна плата**

Склад рентної плати.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних

копалин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України.

Рентна плата за спеціальне використання води.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Подання декларації і строки сплати рентної плати. Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням.

### **Тема 10. Спеціальні податкові режими**

Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

Порядок визначення доходів та їх склад для платників податку першої-третьої груп. Об'єкт і база оподаткування для платників податку четвертої групи.

Ставки єдиного податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку.

Ведення обліку і складання звітності суб'єктами спрощеної системи оподаткування. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

### **Тема 11. Податок на майно**

Склад податку на майно.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкт і база оподаткування. Станки, порядок обчислення та строки сплати податку.

Транспортний податок. Особливості сплати фізичними та юридичними особами - власниками легкових автомобілів.

Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

Плата за землю: платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки плати за землю. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Порядок обчислення та строки сплати. Орендна плата.

### **Тема 12. Інші податки та збори**

Екологічний податок. Платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, строки подання звітності та сплати екологічного податку.

## 5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	л	пр	сем.	с. р.	Усього
1	3	4	6	7	8
<b>Модуль 1</b>					
Тема 1. Засади організації податкової системи України	2			2	4
Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів	2			2	4
Тема 3. Податок на додану вартість	4	4		4	12
<b>Разом за модулем 1</b>	<b>8</b>	<b>4</b>		<b>8</b>	<b>20</b>
<b>Модуль 2</b>					
Тема 4. Акцизний податок	2	2		2	6
Тема 5. Мито	2			2	4
Тема 6. Податок на прибуток підприємств	4	4		4	12
<b>Разом за модулем 2</b>	<b>8</b>	<b>6</b>		<b>8</b>	<b>22</b>
<b>Модуль 3</b>					
Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2	2		2	6
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	4	6		4	14
<b>Разом за модулем 3</b>	<b>6</b>	<b>8</b>		<b>6</b>	<b>20</b>
<b>Модуль 4</b>					
Тема 9. Рентна плата	4	4		2	10
Тема 10. Спеціальні податкові режими	2	2		2	6
Тема 11. Податок на майно	2	2		2	6
Тема 12. Інші податки та збори	2	2		2	6
<b>Разом за модулем 4</b>	<b>10</b>	<b>10</b>		<b>8</b>	<b>28</b>
<b>Усього годин</b>	<b>32</b>	<b>28</b>		<b>30</b>	<b>90</b>

## 6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Податок на додану вартість.	4
2	Акцизний податок.	2
3	Податок на прибуток	4
4	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	2
5	Податок на доходи фізичних осіб.	6
6	Рентна плата.	4
7	Спеціальні податкові режими.	2
8	Податок на майно.	2
9	Інші податки та збори.	2
	<b>Разом</b>	<b>28</b>

## 7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Засади організації податкової системи України.	2
2.	Адміністрування податків, зборів, платежів.	2
3.	Податок на додану вартість.	4
4.	Акцизний податок.	2
5.	Мито.	2
6.	Податок на прибуток	4
7.	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.	2
8.	Податок на доходи фізичних осіб.	4
9.	Рентна плата.	2
10.	Спеціальні податкові режими.	2
11.	Податок на майно.	2
12.	Інші податки та збори.	2
	<b>Разом</b>	<b>30</b>

## 8. Методи навчання

- Лекція
- Бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація
- Демонстрація
- Кейс-метод
- Вправи, практичні роботи
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

## 9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмовий контроль
- Практичний контроль
- Різномірні тестові завдання
- Індивідуальна співбесіда
- Модульний контроль

## 10. Методичне забезпечення

- Підручники та навчальні посібники;
- конспекти лекцій;
- методичні вказівки та рекомендації до виконання практичних робіт;
- тестові завдання;
- ситуаційні завдання (кейси);
- каталоги ресурсів.

## 11. Рекомендована література

### Базова

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

### Допоміжна

1. Гречко А.В. Податкова система: конспект лекцій. КІІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 119 с.
2. Матвійчук Н.М. Податкова система: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с.
3. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Протопопова Н. А. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.
4. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
5. Сіренко Н. М., Полторак А. С., Боднар О. А. Податкова система: курс лекцій. Миколаїв, 2021. 153.
- 6.

## 12. Інформаційні ресурси

1. Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Журнал «Вісник податкової служби» URL: [www.visnuk.com.ua](http://www.visnuk.com.ua)
3. Електронний кабінет платника податків URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>
4. Журналу «Баланс» URL: <https://balance.ua/>
5. Журнал «Бухгалтерський журнал» URL: <https://i.factor.ua/ukr/>
7. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>